

УДК 376 – 056.24 : 37.013.83

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «КОРЕКЦІЙНА АНДРАГОГІКА»

Сергій Нетьосов, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна, netyosov.sergiy@gmail.com

Означено особливості введення дисципліни «Корекційна андрагогіка», що актуально в зв'язку з розширенням завдань корекційної педагогіки, глобальністю інвалідності та постійною тенденцією до її зростання. Пропонується система завдань, результати навчання, основні проблеми курсу. У змістовому модулі I формуються теоретико-методологічні засади корекційної та освітньо-професійної роботи з дорослими людьми із психофізичними порушеннями. У змістовому модулі II досліджуються особливості корекційних процесів, організація системи освіти, професійної підготовки та працевлаштування дорослих осіб з інвалідністю різних нозологій. Отже, у курсі «Корекційна андрагогіка» студенти вивчають теоретико-методологічні основи організації системи корекційної роботи, опановують методи, прийоми, особливості забезпечення освіти та опанування професій дорослими особами з інвалідністю.

Ключові слова: корекційна андрагогіка; освіта дорослих осіб з інвалідністю; професійна підготовка дорослих людей з інвалідністю.

Сергей Нетёсов, Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара, г. Днепр, Украина

Актуальные проблемы изучения дисциплины «коррекционная андрагогика»

Введение дисциплины «Коррекционная андрагогика» актуально в связи с расширением задач коррекционной педагогики, глобальностью инвалидности и постоянной тенденцией к её росту.

Цель исследования: обоснование актуальности, предмета, объекта, основных задач, заданий, объёма знаний и умений, определение элементов структуры и содержания дисциплины, что должно обеспечить коррекцию и социализацию взрослых людей с инвалидностью.

Объект дисциплины – специальное и профессиональное образование взрослых людей, которые имеют психофизические проблемы.

Предмет курса – теоретическая и практическая составляющие содержания, специальное и профессиональное образование взрослых лиц с инвалидностью.

Для решения поставленных задач предлагается система заданий, результаты обучения, основные проблемы курса. В содержательном модуле I формируются теоретико-методоло-

© Нетьосов С., 2017

гические основы коррекционной и образовательно-профессиональной работы со взрослыми людьми с психофизическими нарушениями. В содержательном модуле II исследуются особенности коррекционной работы, организации системы образования, профессиональной подготовки и трудоустройства взрослых лиц с инвалидностью разных нозологий.

Таким образом, в курсе «Коррекционная андрагогика» студенты изучают теоретико-методологические основы организации системы коррекционной работы и освоение методов, приёмов, особенностей обеспечения образования и социализации взрослых людей с инвалидностью.

Ключевые слова: коррекционная андрагогика; образование взрослых лиц с инвалидностью; профессиональная подготовка взрослых людей с инвалидностью.

Serhii Netosov, Department of Pedagogy and Special Education Dnipropetrovsk National University Oles Honchar, Dnipro, Ukraine

The current issues of the discipline «correctional andragogy»

The introduction of the discipline «Correctional andragogy» is relevant due to the global character of the disability and its constant tendency to grow.

The research is aimed to justify the relevance, the object, the subject, the purpose, tasks, the bulk of knowledge and skills; to define the elements of the structure and the content of the discipline that must ensure self-realisation and socialisation of the disabled adults.

The object of the discipline – special and professional education of adults, who have psychophysical disorders.

The subject of the course – theoretical and practical components of the content, special and professional education of adults.

To solve the arisen tasks, the system of knowledge, the results of studying, the main problems of the course are suggested. In the content module I the theoretical and methodological foundations of the correctional, educational and professional work with people, who have psychophysical disorders, are formed. The content module II deals with the investigation of the peculiarities of the correctional processes, the organisation of the educational system, professional training and employment of the adults with the disability of different nosologies.

Thus, during the course of «Correctional andragogy» students study the theoretical and methodological foundations of the system of correctional work organisation and master the methods, techniques and peculiarities of education security and socialisation of the disabled adults.

Keywords: Correctional andragogy; the education of the disabled adults; the professional training of the disabled adults.

У сучасному світі проблема інвалідності має глобальний характер. За даними Організації Об'єднаних Націй на планеті нараховується більше 650 млн осіб з інвалідністю, що становить близько 10 % населення земної кулі й ця кількість людей з розладами здоров'я має тенденцію до зростання [2].

У всесвітній доповіді про інвалідність відзначені причини зростання кількості осіб із психофізичними порушеннями здоров'я: старіння населення, глобальне зростання хронічних (діабет, серцево-судинні хвороби), вплив тенденцій розвитку патологічних захворювань, погіршення навколишнього середовища, а також

такі важливі фактори як дорожньо-транспортні пригоди, природні катастрофи, не здорове харчування, зловживання наркотичними засобами та алкоголем тощо [1].

Для України зазначена проблема також є дуже важливою. Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю відзначає, що на початок 2016 р. в нашій країні нараховувалось 2614,1 тис. осіб з інвалідністю, з яких мали інвалідність I групи – 250,3 тис. (9,6 %) осіб, II групи – 919 тис. (35,2 %), III групи – 1291,2 тис. (49,3 %) та 153,5 тис. (5,9 %) осіб з інвалідністю – діти [8]. Аналіз статистичних даних свідчить, що 2210,2 тис. (84,5 %) осіб з інвалідністю – працездатна категорія людей. А це значить, що для дорослих людей з інвалідністю дуже гостро стоять проблеми освіти, профорієнтації, професійної абілітації/реабілітації та працевлаштування.

На цих аспектах соціальної політики держав міжнародного співтовариства акцентується увага в «Конвенції про права осіб з інвалідністю», яка була підписана 13.12.2006 р. та набрала чинності для України 06.03.2010 р. Так у «Конвенції...» підкреслюється право на освіту осіб з інвалідністю (ст. 24 «Освіта») та право на працю нарівні з іншими (ст. 27 «Праця та зайнятість»). Особлива увага держав-учасниць звертається на забезпечення особам з інвалідністю доступу до «професійного навчання, освіти для дорослих і навчання протягом усього життя», на необхідність «забезпечення особам з інвалідністю активної участі у програмах технічної та професійної орієнтації», отриманні послуг «служб працевлаштування», «професійного й безперервного навчання», а також «розширення можливостей для працевлаштування осіб з інвалідністю» [3].

Отже, дослідження питання проведення корекційної роботи, організація та забезпечення освіти дорослих осіб з інвалідністю упродовж усього життя, реалізація профорієнтації та професійної підготовки з дорослими людьми, що мають психофізичні порушення є актуальною.

Загальні проблеми андрагогіки нині досліджують С. Змієв, І. Колеснікова, О. Комар, Л. Лук'янова, А. Марон, А. Опольська, М. Полякова, Л. Сігаєва, С. Хаджирадева та інші. Фахівці акцентують увагу на філософських та наукових засадах освіти дорослих, формулюють основні поняття та терміни андрагогіки, принципи та особливості практичного навчання дорослих, і в системі післядипломної освіти, аналізують гуманістичні основи технологій навчання дорослих взагалі та професійної освіти зокрема.

Корекційно-освітні проблеми дорослих осіб з інвалідністю у своїх дослідженнях розглядають І. Абелева, С. Большакова, В. Бондар, В. Засенко, В. Кемкіна, Р. І. Кравченко, М. Малофеев, К. Савченко, В. Синьов, І. Ткач, А. Шевцов, М. Шеремет, К. Шендеровський, М. Шохов-Троцька та ін. Вони ретельно підійшли до розв'язання проблем корекції, абілітації/реабілітації, організації освітньої діяльності дорослих осіб з інвалідністю різних нозологій.

Питання профорієнтації, професійної підготовки та перепідготовки, організації різних форм зайнятості розумово відсталих людей, осіб з проблемами зору, слуху, мовлення та іншими порушеннями здоров'я досліджують Л. Гончар, Л. Криницька, А. Кротов, Л. Сігаєва, Є. Старовина, А. Шевцов та ін.

Важливість та актуальність реалізації безперервної освіти дорослих осіб з особливими потребами, забезпечення цих людей професійною підготовкою, залучення їх у суспільне життя в якості суб'єкта діяльності викликає необхідність уведення в навчальний план підготовки студентів галузі освіти 01 «Освіта» спеціальності – 016 «Спеціальна освіта» першого (бакалаврського) рівня підготовки вищої освіти, навчальної дисципліни «Корекційна андрагогіка».

Мета статті – обґрунтування актуальності, об'єкта й предмета курсу, мети, завдань, обсягу знань, умінь і навичок, визначення основних елементів структури й змісту дисципліни, що має забезпечити самореалізацію та соціальну інтеграцію/реінтеграцію дорослих із психофізичними порушеннями.

Об'єкт дисципліни «Корекційна андрагогіка» – спеціальна й професійна освіта дорослих осіб із психофізичними порушеннями.

Предмет курсу – теоретичні й практичні складові змісту, спеціальної та професійної освіти дорослих осіб з інвалідністю.

Основні завдання – ознайомлення із сучасними проблемами корекційної андрагогіки; формування в майбутніх спеціалістів системи теоретичних понять для роботи в центрах та закладах корекції дорослих осіб з порушеннями психофізичного розвитку; опанування концепціями корекційної андрагогіки, системою принципів, методів, прийомів і корекційних засобів навчання, виховання та професійної підготовки дорослих осіб із порушеннями здоров'я; навчання моделюванню, організації та здійсненню системи спеціальної допомоги дорослих людей із порушеннями психофізичного розвитку.

У процесі вивчення дисципліни студенти мають опанувати основні поняття, терміни, концепції корекційної андрагогіки; знати основні проблеми корекційного навчання й виховання, систему принципів, методів, прийомів і корекційних засобів навчання, виховання та професійної підготовки дорослих осіб із порушеннями здоров'я; з'ясувати стан сучасної соціальної та психолого-педагогічної допомоги дорослим особам з інвалідністю на основі теоретичного опрацювання спеціальної літератури.

За результатами вивчення дисципліни «Корекційна андрагогіка» студенти спеціальності «Спеціальна освіта» вмітуть робити прогноз інтелектуальної й особистісної динаміки розвитку дорослих осіб із порушеннями психофізичного розвитку і згідно з даними прогнозу створювати моделі їх соціалізації; здійснювати специфічний та індивідуальний підхід до дорослих людей з інвалідністю на основі знань структури дефекту, соціальних умов виховання, соматичного стану, здібностей, мотиваційної, афективної, сенсорної, когнітивної сфер розвитку їхньої особистості; застосовувати методи психолого-педагогічного дослідження з метою визначення особливостей розвитку дорослих осіб із порушеннями психофізичного розвитку й специфіки застосування форм і видів корекційної роботи з ними в спеціалізованих центрах та реабілітаційних закладах; аналізувати, оцінювати й узагальнювати явища педагогічного процесу в спеціалізованих (корекційних) освітніх закладах та реабілітаційних центрах; застосовувати отримані знання для поглиблення корекційно-педагогічного досвіду; працювати з родинами дорослих осіб із психофізичними порушеннями: надавати їм інформаційну, консультатив-

ну й методичну допомогу відповідно до особливостей розвитку пацієнтів, умов життєдіяльності та оптимістичного прогнозування результатів корекційного впливу; забезпечувати формування життєвих компетенцій цих осіб.

Програма курсу «Корекційна андрагогіка» охоплює два змістових модулі. Змістовий модуль I дисципліни «Основні особливості корекційної роботи з дорослими людьми із психофізичними порушеннями» передбачає три теми.

Тема № 1 – «Сутність андрагогіки як науки» – акцентує увагу студентів на актуальності андрагогіки, яка об'єктивно виникає з утвердженням парадигми освіти особистості упродовж життя, розглядаються умови виникнення андрагогіки, її об'єкт, предмет, основні завдання та місце у системі педагогічних дисциплін.

Тема № 2 – «Корекційна андрагогіка, її методологія та стратегія реалізації в Україні». Основні проблеми теми: сутність корекційної андрагогіки, її зміст і завдання; аналіз дисципліни як науки та стратегічні напрями розвитку корекції, освіти та професійної абілітації/реабілітації як шлях соціальної інтеграції/реінтеграції осіб з інвалідністю в Україні. В темі аналізується Доповідь ЮНЕСКО «Освіта для 21 століття», на основі якої формулюються завдання освіти для осіб з інвалідністю [9], увага студентів акцентується на значенні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у вирішенні завдань корекційної андрагогіки [6].

Тема № 3 – «Освітні основи системи реабілітації осіб з обмеженнями життєдіяльності». Протягом вивчення теми увага приділяється актуальності, основним тенденціям, принципам та перспективам комплексної реабілітації осіб з обмеженнями життєдіяльності, аналізуються історичні та соціокультурні засади, зовнішні та внутрішні чинники розвитку, етапи періодизації та основні риси системи соціальної абілітації/реабілітації дорослих осіб з обмеженнями життєдіяльності. Під час дослідження теми пильна увага приділяється завданням та освітнім засадам корекційно-реабілітаційних систем і процесів, теоретико-педагогічним основам, закономірностям та принципам, сучасним підходам та моделям процесу комплексної реабілітації осіб з інвалідністю взагалі та дорослих людей зокрема. У темі підкреслюється, що освіта є системоутворювальним чинником професійної реабілітації дорослих осіб з інвалідністю, виділяються основні принципи, методи та характерні риси побудови професійної освіти цієї категорії людей.

Отже, у змістовому модулі I формуються теоретико-методологічні засади організації корекційної та освітньо-професійної роботи з дорослими людьми з психофізичними порушеннями.

Змістовий модуль II – «Корекційна робота та освітньо-професійна підготовка дорослих осіб з інвалідністю різних нозологій» – спрямований на дослідження особливостей корекційних процесів, організацію системи освіти, профорієнтаційної роботи, професійної підготовки та працевлаштуванню дорослих осіб з інвалідністю різних нозологій. У кожній із тем акцентується увага на необхідність аналізу процесів організації освіти та професійної реабілітації дорослих осіб з інвалідністю двох категорій, по-перше, тих хто є особою з інвалідністю з дитинства і з яким проводилася корекційна робота, освітньо-професійна підготовка в умовах спеціальних навчальних закладів, та, по-друге, з тією категорією осіб, у кого виявилися психофізичні порушення вже в дорослому віці.

У процесі опануванні студентами другого модулю дисципліни значна увага приділяється системі етичних норм спілкування з дорослими особами з інвалідністю різних нозологій.

Тема № 4 – «Система професійного навчання та зайнятості осіб з інвалідністю із психофізичними порушеннями та розумовою відсталістю». У темі розглядається нормативна база, яка регулює права осіб із психофізичними порушеннями, особлива увага студентів звертається на сучасні принципи реабілітації, які узагальнені А. Шевцовим [10], формулюються основні завдання освітньої діяльності осіб з інвалідністю взагалі та розумовою відсталістю зокрема. У рамках теми надається характеристика процесу організації в зарубіжних країнах основних форм зайнятості осіб з інвалідністю внаслідок психічних захворювань та розумової відсталості – захищеної зайнятості та підтримуваної зайнятості на відкритому ринку праці, основні принципи, фінансово-економічні важелі урядів зарубіжних країн, поширені заходи впливу на широке коло громадськості, досліджується практика організації освіти та професійної підготовки дорослих осіб зазначеної вище нозології в Україні, розглядається комплекс форм та методів роботи із організації освіти, професійної підготовки та працевлаштування.

Тема № 5 – «Специфіка корекційної, освітньо-професійної та реабілітаційної сурдологопедичної роботи з дорослими людьми». У темі розглядаються проблеми із забезпечення прав глухих, організація корекційної роботи, основи професійної освіти та професійної діяльності дорослих осіб із порушеннями слуху, практична організація професійної підготовки й працевлаштування глухих та слабочуючих. Докладно аналізується діяльність Українського товариства глухих (УТОГ).

Під час розгляду логопедичних проблем у дорослих людей особлива увага приділяється виправленню гаркавості у цієї категорії осіб, специфіці корекційно-педагогічної та реабілітаційно-логопедичної роботи з дорослими людьми при афазії (аферентній та еферентній моторній афазії, динамічній афазії), аналізується алгоритм виправлення дефекту мовлення.

Значна увага в процесі вивчення теми приділяється широкому використанню інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі реабілітації та соціалізації дорослих осіб, які мають розлади слуху або логопедичні проблеми [4; 6].

Тема № 6 – «Система корекції та реабілітації дорослих сліпих». Вивчення теми починається з аналізу міжнародної та української нормативно-правової бази, яка забезпечує корекцію та абілітацію/реабілітацію дорослих осіб із порушеннями зору. Студенти вивчають психологічні, індивідуально-типологічні та соціально-психологічні проблеми соціальної інтеграції/реінтеграції дорослих людей з патологією зору, використання ІКТ у процесі корекції та абілітації/реабілітації дорослих людей із порушеннями зору [5].

Дослідження проблем освітянського, профорієнтаційного характеру, опанування нових професій та відновлення професійних навичок втрачених у зв'язку з інвалідністю по зору не можливе без ґрунтовного знайомства та аналізу діяльності Українського товариства сліпих (УТОС), яке протягом десятиліть ефективно організує діяльність із реалізації завдань корекції та абілітації/реабілітації дорослих сліпих. Під час вивчення теми суттєве значення надається використан-

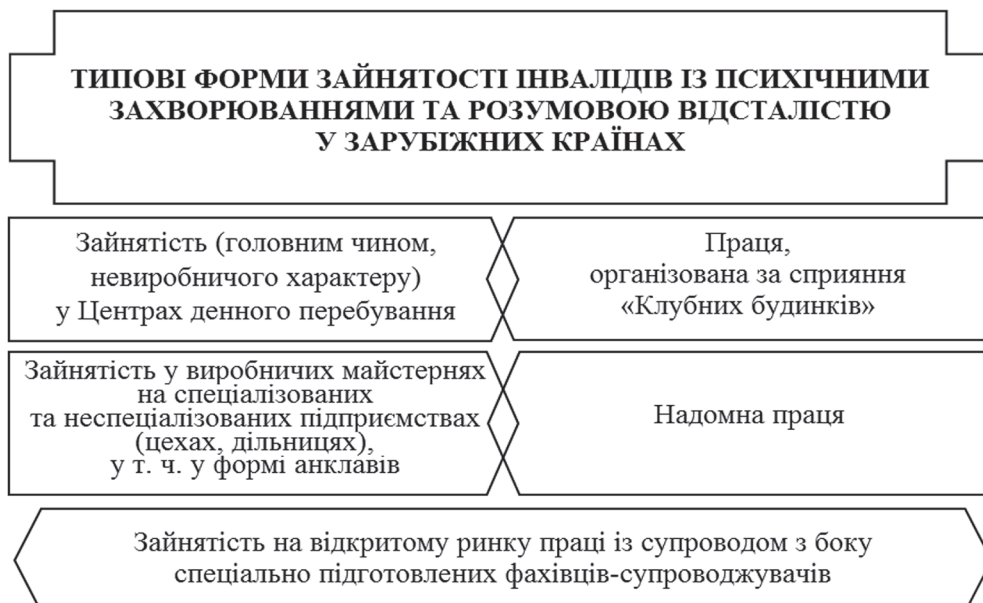
ню сучасного програмно-апаратного забезпечення, яке використовується в освіті, процесі абілітації/реабілітації, професійній підготовці та організації трудової діяльності осіб із порушеннями зору.

Тема № 7 – «Система абілітації/реабілітації інвалідів-спинальників в Україні». У процесі дослідження проблематики розглядаються складові елементи системи абілітації/реабілітації інвалідів-спинальників в Україні: мета, завдання, зміст та результати соціальної реабілітації цієї нозології осіб з інвалідністю. Увага студентів акцентується на організації та проведенні психологічної, медичної, фізичної, фізкультурно-спортивної, трудової та професійної абілітації/реабілітації інвалідів-спинальників. Особлива увага приділяється аналізу інтеграційних/реінтеграційних заходів у роботі з особами із порушеннями опорно-рухового апарату для проведення профорієнтації, забезпечення працевлаштування дорослих осіб з інвалідністю внаслідок травм та хвороби хребта.

У процесі викладання дисципліни студентам пропонується значний обсяг опорних схем та таблиць до курсу. Так, під час вивчення теми № 4 – «Система професійного навчання та зайнятості осіб з інвалідністю з психофізичними порушеннями та розумовою відсталістю» – студентам, наприклад, пропонується схема «Типові форми зайнятості осіб з інвалідністю із психічними захворюваннями та розумовою відсталістю у зарубіжних країнах» (схема).

Схема

Типові форми зайнятості осіб з інвалідністю із психічними захворюваннями та розумовою відсталістю у зарубіжних країнах» до теми № 4 дисципліни «Корекційна андрагогіка»

Для аналізу теми № 5 «Специфіка корекційної освітньо-професійної та реабілітаційної сурдологопедичної роботи з дорослими людьми» серед інших дидактичних матеріалів використовується таблиця «Перелік програмно-апаратного забезпечення для проведення корекції порушень сурдологопедичного характеру» [4] (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік програмно-апаратного забезпечення для проведення корекції порушень сурдологопедичного характеру

Назва	Види	Призначення
«Лонгітюд»	Експертний програмний комплекс	Діагностування проблемних зон розвитку дитини та розробка індивідуальних рекомендацій для подолання виявлених порушень
Цицерон. ЛОГО діакорр 1»	Інноваційна здоров'язберігаюча програмна технологія	Проведення діагностики та індивідуальної корекції немовленневих психічних функцій
«Глобус»	Універсальний діагностико-слухомовленнєвий прилад-тренажер	Діагностика слухомовленневих порушень та проведення занять із розвитку мовлення у слабочуючих та глухих дітей
«Логомір»	Програмно-дидактичний комплекс інтерактивних ігор та поліграфічних матеріалів	Діагностика й проведення індивідуальних та групових занять із корекції слухомовленневих порушень
«Звуковий калейдоскоп»	Збірник інтерактивних ігор	Діагностика рівня мовленнєвого слуху, розвиток фонематичного слуху та звукобуквеного аналізу
«Дельфа – 130»	Комп'ютерний тренажер	Організація й проведення тренувально-корекційних вправ логопедичного характеру
«Дельфа – 142»	Комп'ютерний тренажер	Формування усного й писемного мовлення у дітей із психофізичними порушеннями
«Монолог»	Електронний тренажер	Комплексна реабілітація людей із будь-якими формами заїкання та закріплення навичок корекції мови
«Ігри для Тигри»	Спеціалізована комп'ютерна технологія	Корекція загального недорозвинення мовлення
«Починаю говорити»	Набір інтерактивних ігор та вправ	Проведення навчальних занять із дітьми дошкільного віку
«Видима мова»	Програмно-апаратний комплекс	Формування та корекція усного мовлення
«Живий звук»	Програмно-апаратний методичний комп'ютерний комплекс	Організація й проведення корекційно-компенсаторного навчання дітей із функціональними обмеженнями слухомовленнєвого характеру

Зазначені й інші схеми й таблиці презентуються студентам у друкованому варіанті в навчально-методичних рекомендаціях, а на лекціях подаються у вигляді слайдів [7].

Для організації практичних занять із курсу студентам на кожне заняття пропонується низка проблем до обговорення, дискусійні питання та перелік самостійних завдань, таких як розробка та заповнення схем і таблиць, написання есе, підготовка рецензій або анотацій наукових статей, конспектування наукових джерел, проведення аналізу та презентацій інтернет-видань, газет і журналів, що розраховані на осіб з інвалідністю.

Отже, у курсі «Корекційна андрагогіка» студенти вивчають теоретико-методологічні основи організації системи корекційної роботи та опановують методи, прийоми, особливості забезпечення освіти, проведення профорієнтації, професійної підготовки та працевлаштування дорослих осіб з інвалідністю різних нозологій.

Шляхи подальших досліджень бачимо у вдосконаленні тематики та змісту курсу, розширенні кола аналізу теоретичних та практичних проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Всемирный доклад об инвалидности [Электронный ресурс]. – Мальта. – С. 8 (28). – Режим доступа: http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/accessible_ru.pdf?ua=1 – Название с экрана.
2. Инвалиды – развитие и права человека для всех [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/rights/disabilities/background_7.shtml – Название с экрана.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 – Назва з екрану.
4. *Нетьюсов С. І.* Використання програмно-апаратного забезпечення в процесі корекції вад слуху та мовлення у дітей / С. І. Нетьюсов // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016, т. 54, № 4. – С. 72 – 82. [Електронне видання] – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua> – Назва з екрану.
5. *Нетьюсов С. І.* Інформаційно-комунікаційні технології – засіб соціалізації осіб з глибокими вадами зору / С. І. Нетьюсов // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2015, т. 46, № 2. – С. 132 – 138. [Електронне видання] – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua> – Назва з екрану.
6. *Нетьюсов С. І.* Формування інформаційної компетентності корекційного педагога / С. І. Нетьюсов // Удосконалення підготовки корекційного педагога в умовах університетської освіти : [моногр.] / В. А. Гладуш, З. П. Бондаренко, Н. В. Зимівець та ін. – Д. : Акцент ПП, 2015. – С. 166 – 213.
7. *Нетьюсов С. І.* Корекційна андрагогіка : навч.-метод. рекоменд. [для студентів факультету психології ДНУ ім. Олесь Гончара] / С. І. Нетьюсов – Д., 2016. – 40 с.
8. Фонд соціального захисту інвалідів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ispf.gov.ua/UserFiles/File/2016%20statustuka%20soc%20zahist%20invalid.pdf> – Назва з екрану.

9. Шевцов А. Г. Корекційна андрагогіка як новітній науковий феномен / А. Г. Шевцов // Дефектологія. – 2007. – № 3. – С. 45 – 50.

10. Шевцов А. Г. Освітні основи системи реабілітування осіб з обмеженнями життєдіяльності : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / А. Г. Шевцов. – К., 2010. – 47 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2010/10sagooj.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1 – Назва з екрану.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. The world report on disability. Electronic resource, Mode of access: http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/accessible_ru.pdf?ua=1

2. The disabled – the development and human rights for everybody. Electronic resource, Mode of access: http://www.un.org/ru/rights/disabilities/background_7.shtml

3. The Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Electronic resource, Mode of access: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71

4. Netosov S. (2016). Use of Information And Communication Technologies. Information Technologies and Learning Tools, 4(54), 72 – 82. Electronic resource, Mode of access: <http://journal.iitta.gov.ua>. [In Ukrainian].

5. Netosov S. (2015). Information and Communications Technology – The Way Of Socialization Of People With Profound Visual Impairment. Information Technologies and Learning Tools, 2(46), 132 – 138. Electronic resource, Mode of access: <http://journal.iitta.gov.ua> [In Ukrainian].

6. Hladush V., Bondarenko Z., Zymivets N., Netosov S. (2015). Improving the training of correctional educator in terms of university education : A Monograph, Aktsent PP. [In Ukrainian].

7. Netosov S. (2016). The correctional andragogy: The training and guidance. Bila K. O., Dnipropetrovsk. [In Ukrainian].

8. The foundation of social protection of the disabled. Electronic resource, Mode of access: <http://www.ispf.gov.ua/UserFiles/File/2016%20statustuka%20soc%20zahist%20invalid.pdf>. [In Ukrainian].

9. Shevtsov A. (2007). Correctional andragogy as the latest scientific phenomenon. Defektolohiia, 3, 45 – 50. [In Ukrainian].

10. Shevtsov A. (2010). The educational grounds of the rehabilitation system of the disabled people, Kyiv, 47. Electronic resource, Mode of access: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2010/10sagooj.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1. [In Ukrainian].